

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžo/238/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200236
Dátum vydania rozhodnutia: 19.06.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Adamcová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014200236.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ V. 2/ D. 3/ M. 4/ U. 5/ I. 6/ J. 7/ Z. 8/ M. 9/ J. 10/ N. 11/ Z. 12/ D. 13/ I. 14/ V. 15/ S. 16/ N. 17/ I. 18/ Z. 19/ V. 20/ D. 21/ N. 22/ N. 23/ C. 24/ S. 25/ N. 26/ I. 27/ D. 28/ J. 29/ C. 30/ N. 31/ G. 32/ I. 33/ C. 34/ V. 35/ T. 36/ U. 37/ N. 38/ J. 39/ M. 40/ Z. 41/ J. 42/ I. 43/ I. 44/ C. 45/ I. 46/ N. 47/ Z. 48/ I. 49/ M. 50/ R. 51/ W. 52/ F. 53/ J. 54/ I. 55/ Z. 56/ D. 57/ J. 58/ I. 59/ D. 60/ I. 61/ C. 62/ Z. všetci právne zastúpení Mgr. Petrom Arendackým, advokátom so sídlom Čapkova 2, 811 04 Bratislava, proti žalovanému: Mestská časť Bratislava - Petržalka, so sídlom Kutlíkova 17, 852 12 Bratislava, za účasti: 1/ AQUATERM, spol. s r.o., Starhradská 10, 851 05 Bratislava, 2/ SUBCENTRO s.r.o., Pri starom letisku 17, 831 07 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UKSP 20651 TX1/11 Mt-151 z 27. októbra 2011, o odvolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/29/2014-242 z 10. septembra 2015 vo výroku o trovách konania, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/29/2014-242 z 10. septembra 2015 v napadnutom výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Napadnutým uznesením Krajský súd v Bratislave (ďalej v texte rozhodnutia len „krajský súd“ alebo „prvostupňový súd“) č. k. 1S/29/2014-242 z 10. septembra 2015 konanie v predmetnej veci postupom podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zastavil.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

II.

Proti tomuto uzneseniu v časti týkajúcej sa trov konania v zákonnej lehote podali odvolanie žalobcovia.

Ako dôvod uviedli, že prvostupňový súd pri rozhodovaní o trovách konania nedostatočne zohľadnil špecifický charakter žaloby podanej podľa § 250b ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého: „Ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správny orgán doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí“.

Žalobcovia uviedli, že citované ustanovenie zakotvuje inštitút tzv. opomenutého účastníka a je špecifickým ustanovením vo vzťahu k ust. § 247 ods. 2 a § 250 ods. 2 O.s.p., ktorých dôsledky výnimočne prelomuje. Na rozdiel od uvedených všeobecných ustanovení, ktoré pre úspešné podanie žaloby vyžadujú, aby smerovala proti konečnému rozhodnutiu v správnom konaní, ustanovenie § 250b O.s.p. priznáva procesné právo podať žalobu aj tomu, s kým správny orgán ako s účastníkom konania nekonal, hoci konať mal, a komu z tohto dôvodu nebolo rozhodnutie správneho orgánu ani doručené. V zmysle ustálenej judikatúry (viď napr. Soudní judikatura ve věcech správních č. 662/2000) citované ustanovenie pripúšťa podanie žaloby aj proti neprávoplatnému rozhodnutiu a pri nevyčerpaní opravných prostriedkov (Obč. súdny poriadok komentár, JUDr. Števíček/JUDr. Fícová a kol., C.H. Beck 2009, str. 760).

Žalobcovia zdôraznili, že uvedená špecifickosť ust. § 250b O.s.p. determinuje aj cieľ, ktorý konanie začaté na jeho základe má. Tento cieľ je prítomne výrazne odlišný od iných žalôb na preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov. Kým štandardné konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu má za cieľ toto rozhodnutie zrušiť, cieľom žaloby podľa § 250b O.s.p. nie je zrušiť napadnuté rozhodnutie, ale zabezpečiť jeho doručenie a riadne pokračovanie v správnom konaní. Žaloba podaná na základe ust. § 250b O.s.p. síce formálne smeruje proti prvostupňovému rozhodnutiu správneho orgánu (nakoľko inú možnosť dikcia ust. § 250b O.s.p. žalobcovi nedáva), avšak maximálnym cieľom, ktorý môže v súlade s predpismi dosiahnuť, je zabezpečenie doručenia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu a vyjadrenie záväzného právneho názoru súdu o tom, že so žalobcom malo byť konanie vedené ako s účastníkom konania.

Žalobcovia zdôraznili, že žaloba podaná podľa § 250b O.s.p. nemôže nikdy dopadnúť zrušením samotného rozhodnutia, ktoré je formálne premetom konania, a to v dôsledku samotných právnych predpisov. Ak je žaloba dôvodná, súd v súlade s ust. § 250b O.s.p. nezruší prvostupňové rozhodnutie, ale nariadi správny orgán toto rozhodnutie žalobcovi doručiť. Ak by aj správny orgán tento príkaz ignoroval, súd mu môže opakovanne ukladať pokutu, za žiadnych okolností však prvostupňové rozhodnutie správneho orgánu zrušiť nemôže. Ak správny orgán povinnosti uloženej mu súdom vyhovie a napadnuté rozhodnutie žalobcovi ako účastníkovi správneho konania doručí, žalobca musí v zákonnej lehote podať proti nemu odvolanie, inak rozhodnutie správneho orgánu nadobudne právoplatnosť a nebude spôsobilým predmetom súdneho preskúmania (keďže nejde o rozhodnutie, ktoré po vyčerpaní riadnych opravných prostriedkov nadobudlo právoplatnosť) a nebude ho už možné riadnymi opravnými prostriedkami preskúmať. Vo vzťahu k súdnemu konaniu, ale ani podanie odvolania nezabezpečí preskúmateľnosť rozhodnutia správneho orgánu, naopak toto sa taktiež v tomto prípade stane súdne nepreskúmateľným. Ak by aj súd v dôsledku toho ihneď nezastavil súdne konanie, nemohol by v tomto konaní rozhodovať ani neskôr, po právoplatnom ukončení správneho konania, nakoľko v takom prípade by bolo potrebné podať novú žalobu smerujúcu už proti druhostupňovému rozhodnutiu v správnom konaní.

Z uvedeného je zrejmé, že v konaní podľa § 250b O.s.p. nie je možné zrušiť žalobou napadnuté rozhodnutie, a teda toto konanie ani nemožno považovať za nástroj na zrušenie nezákonných rozhodnutí. V zmysle vyššie uvedeného zákonného postupu súdu v konaní podľa § 250b O.s.p. je potrebné toto konanie považovať za nástroj na zabezpečenie ochrany práv opomenutých účastníkov správneho konania (doručením rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu a záväzným potvrdením ich postavenia

ako účastníkov konania).

Žalobcovia uviedli, že úspech v každom konaní je potrebné posudzovať podľa charakteru tohto konania, cieľa, ku ktorému konanie vedie a k možnostiam, ktoré účastníkom konania toto konanie poskytuje (a ktoré limituje).

Zohľadniac špecifickosť konania podľa § 250b O.s.p., žalobcovia mali za to, že v konaní dosiahli plný úspech, keď preukázali, že sú účastníkmi konania a že im nebolo doručené rozhodnutie správneho orgánu, hoci im doručené malo byť. Zdôraznili, že správny orgán v konaní v ktorom rozhodoval porušil ich zákonom dané práva, nápravy týchto porušení sa prostredníctvom inštitútu na to určeného domáhali a nakoniec aj domohli. Žalobcovia dosiahli na ochranu svojich práv v plnej miere to, čo konanie začaté na základe § 250b O.s.p. im umožňovalo a pripúšťalo.

Vzhľadom na uvedené žalobcovia považovali výsledok konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1S/29/2014 za konanie, v ktorom mali plný úspech vo veci, a to napriek formálnemu ukončeniu tohto konania, ktorým bolo konanie zastavené.

Zdôraznili, že aj zastavenie konania je v konaniach o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správnych orgánov potrebné posudzovať vždy z pohľadu úspechu, čo preukazuje skutočnosť, že špeciálne ustanovenie o náhrade trov konania (§ 250k O.s.p.) neobsahuje normu obdobnú ustanoveniu § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. (podľa ktorého prvostupňový súd vec nesprávne posúdil), ale právo na náhradu trov konania viaže za každých okolností striktno na úspech žalobcu v konaní. Ako už bolo uvedené, žalobcovia mali za to, že výsledok konania je potrebné považovať za ich plný úspech, a preto im v súlade s ust. § 250k O.s.p. v plnej miere prináleží právo na náhradu trov konania.

Vzhľadom na uvedené žalobcovia žiadali odvolací súd, aby odvolaním napadnuté uznesenie zmenil a priznal im náhradu trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania (v zmysle uznesenia NS SR, sp. zn. 6Sžo/64/2014), prípadne aby odvolací súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobcovia si zároveň uplatnili náhradu odvolacieho konania.

III.

Najvyšší súd Slovenskej republiky z podkladov spisu prvostupňového súdu zistil nasledujúce skutočnosti:

Na prvostupňový súd bola 18. februára 2014 doručená žaloba, ktorou sa žalobcovia domáhali preskúmania zákonnosti a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného č. UKSP 20651 TX1/11 Mt-151 zo dňa 27. októbra 2011. Predmetným rozhodnutím žalovaný rozhodol ako stavebný úrad tak, že vydal stavebné povolenie na stavbu „Polyfunkčné objekty DOMINO“ Bratislava - Petržalka, Jasovská na pozemku XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X v katastrálnom území C. za podmienok bližšie špecifikovaných v napadnutom rozhodnutí. Žalobcovia sa podanou žalobou taktiež domáhali, aby súd v súlade s ust. § 250b O.s.p. uložil žalovanému doručiť im žalobou napadnuté rozhodnutie, nakoľko žalovaný s nimi ako s účastníkmi správneho konania nekonal a do dnešného dňa im napadnuté rozhodnutie nedoručil.

Uznesením č.k. 1S/29/2014-167 z 15. mája 2014 bolo konanie zastavené, z dôvodu, že žalobcovia podali na súd žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa predčasne, nakoľko voči žalobou napadnutému rozhodnutiu bol prípustný riadny opravný prostriedok (odvolanie) a taktiež z dôvodu, že žalobcovia nepreukázali procesnú aktívnu legitimáciu na doručenie napadnutého rozhodnutia podľa § 250b ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia prostredníctvom svojho právneho zástupcu v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom vyslovili nesúhlas s tvrdením súdu o predčasne podanej žalobe, pričom poukázali na ust. 250b ods. 2 O.s.p., zakotvujúce inštitút tzv. opomenutého účastníka a prelamujúce dôsledky ust. § 247 ods. 2 O.s.p. a § 250 ods. 2 O.s.p. v tom, že toto ustanovenie priznáva procesné právo podať

žalobu aj tomu, s kým správny orgán ako s účastníkom konania nekonal, hoci konať mal a komu z uvedeného dôvodu nebolo rozhodnutie správneho orgánu doručené.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením č.k. 6Sžo/64/2014 z 11. decembra 2014 rozhodol o odvolaní žalobcov tak, že uznesenie Krajského súdu v Bratislave č.k. 1S/29/2014-167 z 15. mája 2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení zrušujúceho rozhodnutia uviedol, že „pre posúdenie danej veci bola otázka účastníctva žalobcov v správnom konaní, pričom Najvyšší súd SR sa nestotožnil s názorom Krajského súdu v Bratislave najmä v tom, že so žalobcami sa v správnom konaní ako s účastníkmi konania so všetkými procesnými právami z toho vyplývajúcimi konať malo.“ Taktiež v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že „ustanovenie § 59 ods. 1 písm. b) stavebného zákona treba vykladať extenzívnym spôsobom, čomu zodpovedá aj samotným zákonodarcom predpokladaná možnosť dotknutia v tomto ustanovení uvedených práv. Podmienkou účastníctva pritom nie je, aby bolo námietkam vyhovené, pretože ich posúdenie je v kompetencii stavebného úradu. Za účelom účastníctva však postačuje iba možnosť, že stavebným povolením budú vlastnícke alebo iné práva priamo dotknuté, pričom je potrebné vychádzať z individuálnych okolností prípadu“. V súvislosti s uvedeným ďalej poukázal na vymedzenie pojmu „susedná stavba“ v ustanovení § 139 ods. 2 písm. d) stavebného zákona „sa ňou rozumie aj stavba na takom pozemku, ktorý nemá síce spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní podľa tohto zákona ide, ale jej užívanie môže byť navrhovanou stavbou dotknuté. Z uvedeného vyplýva, že pod týmto pojmom treba rozumieť i stavbu v širšom ponímaní, ako je tomu v písm. c) § 139 ods. 2. Kritériá susednej stavby spĺňa aj stavba, ktorá nestojí priamo na susednom pozemku, pričom nemá spoločnú hranicu s pozemkom, o ktorý v konaní ide“. V závere rozhodnutia skonštatoval, že žalobcovia boli v zmysle § 250b ods. 2 O.s.p. aktívne legitimovaní na podanie žaloby a v novom rozhodnutí určil súdu prvého stupňa, aby rozhodol o náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania v zmysle § 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.

Krajský súd v Bratislave vychádzajúc zo záväzného právneho názoru, vysloveného v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu SR, ktorý uviedol, že žalobcovia v dostatočnej miere preukázali možný vplyv navrhovanej stavby na ich vlastnícke a užívacie práva k nehnuteľnostiam v ich vlastníctve, z dôvodu čoho podmienky pre priznania ich účastníctva stavebníctva boli splnené, preto postupoval podľa ust. § 250b ods. 2 O.s.p. a uznesením č.k. 1S/29/2014-188 z 03. marca 2015 uložil žalovanému, aby v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia doručil žalobcom svoje rozhodnutie č. UKSP 20651 TX1/11 Mt-151 z 27. októbra 2011.

Písomným podaním z 15. mája 2015 žalovaný správny orgán oznámil konajúcemu súdu, že v súlade s uznesením súdu 1S/29/2014-188 z 03. marca 2015 po vrátení spisového materiálu v súdom určenej lehote doručil verejnou vyhláškou, vyvesenou dňa 15. apríla 2015, zvesenou 04. mája 2015, predmetné stavebné povolenie všetkým žalobcom a ostatným vlastníkom bytov a nebytových priestorov v domoch susediacich so stavbou. Kópiu verejnej vyhlášky žalovaný doručil súdu.

Ďalej žalovaný oznámil, že v zákonnej lehote dňa 13. mája 2015 žalobcovia doručili žalovanému, ako príslušnému správne mu orgánu, odvolanie proti predmetnému rozhodnutiu z 27. októbra 2011. Týmto dňom bolo začaté konanie o opravnom prostriedku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 v spojení § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti a dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je opodstatnené.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Za stavu, že prvostupňový súd, ktorý konanie v predmetnej veci zastavil, pričom svoje rozhodnutie v napadnutej časti o trovách konania s prihliadnutím na okolnosti prípadu vôbec neodôvodnil, nezostalo

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky iné ako uznesenie v napadnutej časti z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v spojení s § 250ja ods. 3 vety druhej O.s.p. zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní opätovne o trovách konania v predmetnej veci rozhodnúť a dostatočne jasne a zrozumiteľne svoje rozhodnutie odôvodniť podľa ust. § 157 ods. 2 O.s.p., vysporiadajúc sa i s argumentmi žalobcov uvedenými v odvolaní. V novom rozhodnutí súd prvého stupňa rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.).

Odvolací súd v odvolacom konaní postupoval podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý bol zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (§ 473), ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. júla 2016.

Dňom 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok, ktorý v § 491 ods. 1 ustanovil, že ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Podľa § 492 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s vyššie uvedenými prechodnými ustanoveniami odvolací súd v predmetnej veci postupoval podľa doterajšieho predpisu, Občianskeho súdneho poriadku.

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.